

LANDSKAPET TAR VI INN OVER OSS

av Olaf Brastad, Styreleder i Bellona.

Når omgivelsene trues, blir vår oppmerksomhet skjerpet. Plutselig legger vi merke til detaljer i landskapet som ofte oversees. Kvaliteter trer fram, og følelser settes i gang hos oss. Nettopp disse følelsene skaper grunnlag for vårt miljøengasjement som igjen fremmer nysgjerrigheten og etter hvert den bevisstheten som gir engasjementet kraft.

Men truslene vil vi ofte vente i det lengste med å ta inn over oss. Kanskje er det summen av de mange påminnelser som til slutt vekker reaksjonen, eller en uventet og annerledes vinkling fri for vante framstillinger. Denne uventede vinklingen kan tillegges kunsten gjennom sine uttrykk. Så når Herdis Maria Siegert kjemper med omgivelsene gjennom kameraet, tar hun ennå en gang aktivt del i den utfordringen som vi alle må forholde oss til, nemlig en truet klode og våre utsatte omgivelser.

Vi må forholde oss til et faktabasert miljøvern. Gjennom kunnskap må vi bygge vår argumentasjon, en argumentasjon som ofte må bryte ned myter om vante forestillinger om hva som er rett miljøvern. For når mytemakerne kommer og sier vi må skru tida tilbake, tar de da hensyn til en stor del av klodens befolkning som også har rettmessige krav til å få bedret sin levestandard? Når kinesernes økonomiske vekst truer sitt eget og verdens livsgrunnlag gjennom sine gigantutslipp, må målet være at de skal kunne gjøre dette uten skadelige utslipp. Eller når arbeiderne i India hogger SS Norway, skal de kunne gjøre dette arbeidet uten fare for eget liv og helse, og ved at miljøgiftene destrueres og ressursene utnytted.

Som et av verdens rikeste land forvalter vi et ansvar for de klimaendringene som allerede er i ferd med å forandre det nære og det fjerne landskapet. Det er ikke mer enn tre år siden befolkningen i tønsbergdistriktet kjempet for tilgangen til Bolærne. De gjorde dette fordi de er så nært knyttet til landskapet og fjorden. Når klimaendringene truer dette miljøet, vil det reageres med den samme kraft? Vil vi som rettmessig engasjerer oss i lokale saker som Bolærene, ta inn over oss at vår olje og gassproduksjon står for 3% av klodens samlede klimagassutslipp, mens vi som beriker oss på disse olje- og gassressursene, kun utgjør 0,7 promille av jordens befolkning? Samtidig vet vi at vi ikke klarer å overholde våre internasjonale forpliktelser når det gjelder utslipp av nitrogenoksider, og at elektrisitet fra land til erstatning for plattformenes forurensende gassturbiner vil gi det nødvendige bidraget. Derfor blir det uforståelig at de som tjener på disse klimautslippene, slipper å ta ansvaret for konsekvensene av egen virksomhet og det med myndighetenes velsignelse.

Politikk framstilles ofte som det muligens kunst. Som mangeårig miljøengasjert blir det fristende å redefinere utsagnet, og omtale politikk som kunsten i å omgå det mulige. Klimautfordringene ble vi for alvor oppmerksomme på for tyve år siden. Tilfanget av kjente og stadig nye miljøgifter er formidabel. Gjennom noen tiår har vi utfordret levekårene til store og små på denne planeten med den største selvfølge, så når skal vi utfordre oss selv slik at kloden overlever oss? Vi produserer stadig mer avfall, men

gjenvinner mer enn noen gang. Fjorden vår som for få år siden ble fylt med kloakk og industriutslipp, byr seg i dag fram med renere badevann. Dette viser at miljøutfordringene har sine suksesshistorier, og de kan være viktige eksempler i kampen for å løse de enorme utfordringene vi må overvinne. For vi kan ikke lenger kjøpe oss fri fra ansvaret. Vi må investere selv i en livsførsel som løser de menneskeskapte skavankene. Det er et langsiktig arbeid hvor politikerne skal måles i et større perspektiv enn ukentlige meningsmålinger. Forurensing skal ikke være lønnsomt. De miljøvennlige investeringene skal være rettesnor slik at vi både rydder opp i tidligere synder og sikrer en bærekraftig klode.

I det store bildet finnes de mange bilder som våre hverdagsreferanser. Når vi hører om at havet vil stige som følge av polene og breenes nedsmelting, kan vi feste blikket på et kjent skjær og stille spørsmålet om nettopp dette bildet vil forsvinne fra kommende generasjoner. Vi kan fortsette i vår egen referanseverden og ta fram et fem år gammelt bilde fra en isbre vi kjenner og sammenlikne med dagens motiv. Nedsmeltingen har endret landskapet. Vår påvirkning kan vi ikke lenger unnlate å ta inn over oss.